

INTERVJU: PROF. DR ANĐELKA MIHAJLOV

„Nadamo se da ćemo do kraja 2016. godine dobiti od Evropske komisije izveštaj o skriningu koji će sadržati preporuke o otvaranju pregovora u poglavlju, sa ili bez uslova, odnosno merila za otvaranje pregovora“, procenjuje Mihajlov.

MOGUĆE OTVARANJE POGLAVLJA 27

DO KRAJA GODINE

Sa sastanka između izvestioca Evropskog parlamenta za Srbiju, gospodina Dejvida Mekalistera (David McAllister) i članova Pregovaračkog tima, u gradi Vlade Republike Srbije, jula 2016. godine

Prva ministarka za zaštitu prirodnih bogatstava i životne sredine Srbije (2002-2004.) Andelka Mihajlov, danas kao članica našeg Pregovaračkog tima za poglavljje 27 sa Evropskom unijom koje se odnosi na najširi mogući pojam ekologije, u intervjuu za „Kompakt“ magazin objašnjava značaj dostizanja standarda Evropske unije u toj oblasti. Smatra da je to prilika da okolina svakog pojedinca u Srbiji bude primerenija i čistija, ali i da svako od nas shvati i uživa u njenoj vrednosti.

Dug put je pred nama dok se ideja o primerenijoj i čistijoj životnoj sredini ne ostvari, jer na putu evrointegracije Srbija mora da savlada 35 oblasti definisane u poglavlju, a broj 27 samo je jedna od njih, kaže za Kompakt magazin prof. dr Andelka Mihajlov.

„Zamislimo da od stanice „Srbija danas“ pa do stanice „zemlja članica EU“ idu vozovi na 35 koloseka, i da će ulazak na odredišnu stanicu biti „overen“ samo ako vozovi sa svih

„Voz (poglavlje) 27“ sam po sebi jako robustan i veliki voz, sa mnogo zahtevnih vagona koje treba dovesti u održivi red kao što su klimatske promene, otpad, vode, zaštita vazduha, hemikalija, zagadenja od industrije, buka, priroda, horizontalno zakonodavstvo, civilna zaštita itd.“

35 koloseka stignu na nju. Ima tu nekih usputnih stanica, gde se „odmerava (i koriguje)“ da li neki od vozova idu prebrzo, dok drugi skoro stoje i sad, kada zamislite da kolosekom broj 27 ide voz „životna sredina klimatske promene“, ne smete da smetnete s umu da će njega ubrzavati ili usporavati „dešavanja“ na ostalih 34 koloseka (i obrnuto). Druga stvar koja se ne sme zaboraviti je to da je „voz 27“ sam po sebi jako robustan i veliki voz, sa mnogo zahtevnih vagona koje treba dovesti u održivi red (klimatske promene, otpad, vode, zaštita vazduha, hemikalija, zagađenja od industrije, buka, priroda, horizontalno zakonodavstvo, civilna zaštita).

Sasvim je izvesno da će ovakav put puno koštati.

„Po „redu vožnje“ put do krajnje stanice kada je poglavlje 27 u pitanju, Srbiju će koštati sigurno više od 10 milijardi evra, koliko je iznosila prva procena, urađena pre pet godina“, podseća Mihajlov.

Prof. dr Andelka Mihajlov

Prema rečima naše sagovornice, sada je već izvesno da će troškovi premašiti tu cifru. Većinu novca država će morati sama da obezbedi, ali ako se budemo kretali u pravom smeru, možemo računati na značajnu finansijsku pomoć Evropske unije.

„Mi koračamo putem ka Evropskoj uniji (EU), kada je zahtev ne samo da prenesemo zakone EU u nacionalno zakonodavstvo, već da to i primenimo u značajnoj meri. Dakle, nije dovoljno da napravimo zakon o otpadu usaglašen sa direktivama EU, već treba da obezbedimo uslove primene: institucije, infrastrukturu (sistem sakupljanja, tretiranja, reciklaže i odlaganja otpada u praksi), monitoring i inspekciju, što sve kao zajednički sadržalač ima i obezbeđenje velikih finansijskih sredstava“, napominje profesorka Mihajlov.

Po njenim rečima, skupo je uspostavljanje održivog sistema za upravljanje otpadom, izgradnja postrojenja za precišćavanje otpadnih voda, usaglašavanje svih projekata sa zahtevima zaštite prirode i životne sredine.

Jedan od ulaza
u zgradu Evropske
komisije u Briselu

Nije dovoljno da napravimo zakon o otpadu usaglašen sa direktivama EU, već treba da obezbedimo uslove za njegovu primenu: institucije, infrastrukturu, monitoring i inspekciju, što sve kao zajednički sadržalač ima i obezbeđenje velikih finansijskih sredstava.

Dobre ocene iz Brisela

Iako Srbiji tek predстоji dosta posla, ohrabruju pozitivne ocene koje već stižu iz Brisela. Novembra 2014. godine na „bilateralnom skriningu“ u Briselu predstavljeno je šta je Srbija uradila do tada i šta su joj planovi kada je u pitanju poglavlje 27.

Međutim, mesec dana kasnije, Evropska komisija, suprotno praksi u zemljama koje su pristupile EU, zatražila je dodatna objašnjenja. Usledilo je slanje strateškog „postskrining“ dokumenta Evropske komisiji u septembru 2015. za koji je Srbija dobila pohvale.

„Smatramo pozitivnim, i na neki način dobrom ocenom, pre svega za Pregovaračku grupu 27 koja je nadležna za pripremu dokumentata, što su direktorati za životnu sredinu i za klimatsku akciju Evropske komisije, u proceduri davanja svog mišljenja predložili da poglavlje 27 ide bez dodatnih merila.

Čekamo sada i nadamo se da ćemo do kraja 2016. godine dobiti, od Evropske komisije „Izveštaj o skriningu“, koji će sadržati preporuke o otvaranju pregovora u poglavljju, sa ili bez uslova/merila za otvaranje pregovora“, procenjuje Andelka Mihajlov.

Teži put za Srbiju

Iskustva kojima bi Srbija trebalo da se vodi su ona iz zemalja regiona, pre svega Hrvatske i donekle Bugarske i Rumunije. Ipak, naša zemlja je u nešto nepovoljnijoj situaciji u odnosu na države koje su pre desetak godina ušle u Evropsku uniju.

Poglavlje koje se odnosilo na životnu sredinu tada nije obuhvatalo i segment klimatskih promena, dok je glavni uslov bio da se nacionalno zakonodavstvo „samo“ pri-

Prof. A. Mihajlov sa saradnicima na Konferenciji
„Životna sredina ka Evropi“

lagodi zakonodavstvu Evropske unije. Primena tih propisa u praksi ostala je za period kada te zemlje postanu članice Unije.

„Danas je adekvatno zakonodavstvo samo potreban, ali ne i dovoljan uslov za članstvo u EU. Evropska unija je svojim Sedmim akcionim programom životne sredine koji je postao deo propisa EU u januaru 2015. godine, „zacementirala“ da od novih zemalja članica zahteva i – primenu. Kada su u pitanju iskustva drugih zemalja, istakla bih i važnost praćenja posledica u zemljama članicama EU, u segmentima gde nisu dobile prelazne rokove, a ne ponašaju se u praksi u skladu sa standarima EU“, kaže Mihajlov.

Neophodna bolja saradnja

Prof. dr Andelka Mihajlov ističe da će u narednom periodu biti neophodna bolja saradnja na relaciji donosici odluka – civilno društvo – industrija – finansijske institucije, a kaže da ne treba zanemariti ni ulogu medija.

Za razliku od razvijenijih zemalja, ona smatra da je ekologija slabo zastupljena tema u medijskom izveštavanju. Zašto je to tako, kaže nema odgovor.

Ipak, naša sagovornica sa 25 godina iskustva u oblasti životne sredine, sigurno će imati od-

REGULISANJE OTPADA NAJTEŽE PITANJE

U okviru poglavlja 27 najteže pitanje i najduže će trajati izgradnja infrastrukture u funkciji zaštite životne sredine odnosno regulisanje otpada i vode, kaže Andelka Mihajlov.

Zbog toga će predstojeći Svetski kongres o upravljanju otpadom koji se u septembru održava u Novom Sadu biti idealna prilika da procenimo kako stojimo u ovoj oblasti i da se upoznamo sa rešenjima koje nudi stručna i naučna zajednica.

govore na mnoga pitanja uoči i nakon otvaranja poglavlja 27, a želja joj je da ta oblast postane veći državni prioritet.

„Stalno upućujem sebe da razumem da je to za državu „jedan od 35 koloseka“, ali i da „svaki od vozova mora stići na odredišnu stanicu“.

Što više ulažemo u obrazovanje, struku, znanje, poštujemo iskustva i izgrađujemo održiv sistem, imaćemo veći tim ljudi koji će biti u stanju da ubrzava naše kretanje bez velikih zaustavljanja i kočenja“, poručuje preko stranica KOMPATČA članica našeg Pregovoračkog tima za poglavlje 27 prof. dr Andelka Mihajlov.

Priredila: Milena Dragović

*Održiv sistem
kao preduslov
integracija*

